

ИНОВАТИВЕН ПРОЕКТ НА ДГ „НАДЕЖДА“ – ПЛЕВЕН

„УТРИННА ПРИКАЗКА“

Прилагането на иновативни проекти в детската градина е възможност за надграждане на предвидените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование очаквани резултати и реализирането на дейности, планирани и оценени като ефективни от педагогическите специалисти. Недостатъчното стимулиране на човешките взаимодействия се свързват с по ниски обучителни постижения, което на свой ред води до намаляване постиженията на детето в живота, и като резултат е неуспешното му поведение в обществото. Инвестирането в образование от ранна детска възраст има висока икономическа стойност и води до формиране на добри навици и социални умения за децата.

От началото на учебната 2018 / 2019 г, ДГ „Надежда“ ефективно прилага педагогическа практика „Утринна приказка“, която в последствие стана част от програмната ни система, въведена в дневният режим на целодневната организация като ОФПВ в първа, втора, трета а през учебната 2021/2022 г. и в четвърта възрастова група.

В първа възрастова група по време на адаптационния период на 3 годишните деца, прилагането на Утринна приказка, отразява дейността, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да започват всеки ден заедно с четене на подходяща приказка, за успешна и плавна адаптация и преход от семейната среда към детската градина.

Във втора възрастова група прилагането на Педагогическата практика „Утринна приказка“ позволява на учителите да интегрират централната идея на прочетената или разказаната приказка във всички образователни направления предвидени за деня.

В трета възрастова група Трансформираният модел на педагогическата практика Утринна приказка има за цел да надгради всички постигнати резултати на предишните два модела на практиката Адаптационен в първа група и Целеполагащ във втора група, както и да даде нова траектория за развитието и. Идеята за ролята на трансформацията ще бъде развита допълнително, като използване на т.нар. „трансформиращ преразказ“, който ще е в основата на дейността и взаимодействието на учителя и децата.

Налице са няколко тенденции за работа на учителя с деца. Обучението на детето в областта на неговото познавателно, социално и емоционално развитие да се провежда по всяко време и навсякъде в занималнята, като се използва големия ресурс на трансформиращото взаимодействие за овладяване на практически и теоретични знания

и умения в процеса на игровия механизъм. Обучението на детето да се провежда по-индивидуализирано с оглед развитие на неговия потенциал. Обучението да се провежда в условия на повече „делегиране на инициативността и предприемчивостта“ на детето да прилага своите знания и умения за изпълнение на поставени творчески задачи. Така, още от предучилищна възраст, то ще може да практикува своите формиранни знания и умения, които ще ги усъвършенства във времето.

В четвърта възрастова група - Заключителен етап, модела на работа на учителя, децата и представителите на семейната общност ще се развие под формата на съвместна работа върху 6 работни листа оформящи книга озаглавена „Приказка за мен“. В края на учебната година, всяко дете заедно с член от семейството ще презентира и представи съвместната работа по работните листове на „Приказка за мен“. Тези презентации на децата и техните семейства, ще бъдат документиранни, заснети и събрани във един филм, който ще бележи края на четиригодишното приключение на децата и техните семейства във ПП „Утринна приказка“.

Известен факт е, че приказката е феномен сама по себе си и се появява преди буквените знаци. Тя има важно място в живота на детето от предучилищна възраст и е много харесвана и обичана от него. Иновативният проект Утринна приказка, ще обхване едновременно четирите възрастови групи с началото на учебната 2021/2022 г.

В първа възрастова група проект „Утринна приказка“ ще даде възможност на представителите на семейната общност да са заедно с децата си в началото на деня, да взаимодействат с тях и с техните учители, да отворят с емпатия и разбиране на детския плач. Да им помогнат подкрепени от специалисти в една сигурна и безопасна среда, те сами да се справят по най-добрият възможен начин с бурята от емоции и страхове в сърцата им. Денят започва с участието на представител на семейната общност, който чете достъпна и подходяща приказка за тригодишните деца в рамките на от 5 до 7 минути в началото на деня.

Преходът от първичната към вторичната социализация в периода на предучилищното детство най-често се свързва с постъпването на детето в детската градина. Основните преживявания, които съпровождат детето при осъществяване на този преход, са страх и тревога. Тези негативни емоции и чувства са по-силно изразени при деца, които до момента не са напускали дома си и не са посещавали детска ясла. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на детето при постъпването в детската градина е изграждането на подкрепяща, позитивна, интерактивна, мултикултурна и безопасна образователна среда в занималнята, която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност.

За да може образователното пространство да е приемствено и да наподобява част от семейната среда, е необходимо на първата родителска среща с представителите на семейната общност да бъде обърнато специално внимание на занималнята, в която ще бъдат приети децата, да се покаже оформен „Кът на моето семейство“, където всяко дете може да донесе любим предмет или вещ от дома си, за да не се прекъсва връзката

със семейната среда, да се насочи вниманието към табло „Това сме ние“, където всяко дете може да донесе своя снимка, за да покаже своята принадлежност и съпричастност към общността в групата. Да бъде обсъдено с представителите на семейството, как заедно да се изгражда образователната среда и какви са очакванията на образователната институция за организацията и управлението на тази среда.

Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стои ролята на педагогическия специалист.

Деца се научават да проявяват загриженост към себе си и към другите, когато виждат, че техните близки и учители са съпричастни към първите им опити за принадлежност. Изграждат силни, положителни страни при изживяване на успехи в ежедневните си дейности, което намалява чувството на страх и безпокойство.

Умението да се общува е ключът за успешното приобщаване в групата. Като развиват уменията си за общуване, децата поемат инициативата и са мотивирани да постигат определени цели. Стимулирайки децата да търсят прилики и разлики в дейностите, в които участват, и да свързват новата информация със стария опит води до получаване на знания и способност да се създават връзки между различните дейности.

Всяка занималня е потенциална среда за проява на загриженост и внимание, за учене чрез игра, за разрешаване на проблеми и за експериментиране. Съвместната работа на учители и родители базирана на интересите на децата води до установяване на контакти между тях и изграждане на ново отношение. Отношение на принадлежност към дадена общност, и усещането да си полезен за останалите.

Учителят изграждайки образователното пространство върху факторите загриженост, активно общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща общност създава условия на децата да се чувстват спокойни, уверени и учещи чрез игра.

Сътрудничеството на учителя-родителя и детето започва още при записването в детската градина, когато се формира първоначалната представа за семейството, събира се информация, установяват се интересите на децата, очакванията на семейството от образователната институция и обратно. Дискутират се нагласите за сътрудничество, страховете на родителите и се правят заявки как заедно да ги преодоляват. Образователната институция представя възможността представителите на семейната общност, да се включват в реализиране на определени дейности в групата на детето си. Да се включат в „Утринна приказка“.

Тъй като сътрудничеството обхваща един по-дълъг времеви период на взаимодействие предполага участниците да се опознаят. На първата родителска среща от една страна образователната институция представя своята образователна политика, своята мисия, визия, глобална цел и ценност, които ще реализира през следващите години. Програмната система, по която се работи. Предоставя възможността за изготвяне на график, в който родителите се записват за включване в съвместни дейности в началото

на деня. Обсъжда и предлага подписването на „Споразумение за сътрудничество“ между заинтересованите страни. Където екипа на образователната институция изразява голямото си желание да си сътрудничи с членове на семейната общност относно успешната адаптация на децата им към новата среда и усъвършенстване на взаимодействието помежду им.

Четенето на приказка от представител на семейството в началото на деня е важно дидактично средство за адаптацията на детето, както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект. „Утринната приказка“ превръща ежедневните взаимодействия на децата във възможност да преодоляват несигурността и страховете си и да научават повече за човешките взаимоотношения. Ежедневния допир до приключенията на приказните герои в образователната среда в детската градина, ангажира емоционално детето и стимулира мисленето и въображението. Проектът „Утринна приказка“ дава възможност за индивидуализация на образователния процес, за съчетаване на познание с практически знания, за постигане на по-голяма активност от децата и стимулиране на уменията за общуване. Самата педагогическа практика „Утринна приказка“ в занималнята е интерактивна дейност, в която може да вземе участие всеки представител на семейната общност и да бъде съпричастен с дейността на децата в групата.

Във втора възрастова група проекта „Утринна приказка“ е работата на учителя с 4-годишното дете за осигуряване допълнителни възможности на детската личност да развива пълния си потенциал. Той е „акмулирал“ всички постигнати резултати на модела „Утринна приказка“ по време на адаптационния период на 3 годишните деца, и отразява идеята учителите, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да извършват определени планирани дейности заедно. В същото време поема в нова траектория за развитие на „Утринна приказка“, която може да се разпознае като целеполагаща на интердисциплинарния подход, включващ в себе си междупредметни връзки или н. нар. тематичното обучение в програмната система. Целеполагането при провеждане „Утринна приказка“ е базирано на предварителен тематичен избор на приказките, които да създават условия за трансформация за целеполагащ преход към последващи запланувани дейности. Вариативност на тематичния избор на приказки е тематично обвързан с овладяването на знания, умения и компетентности по различните образователни направления, като се създават възможности за изразяване на личностната си позиция и се предоставя избор в кой момент и до каква степен детето да участва. Цялото или част от съдържанието на избраната приказка се визуализира чрез различни дигитални устройства, драматизирана и музикален съпровод. В процеса на споделеното четене се използват предварително изработени от децата подходящи рисунки или модели. В процеса на споделеното четене се създават и условия за откриване на индивидуалните детски способности и тяхното развитие. Създават се условия за словесна импровизация /диалог между двама герои, изпълнена от педагога или от децата; диалог по картина с доразвиване на сюжета. Предложената приказка от предходния ден може да се доразвие в следващите дни като намери израз в последващи дейности, свързани с новите задачи за деня. Яснота за глобалните задачи за деня по отделните образователни направления

и ядра по учебния план и трансформация им. Предварителен идеен вариант за тематично обучение и прилагане на образователните стратегии на преподаване. Предварителна подготовка за тематичните приказки, материали и ресурси. Комбинативност и съчетаването на алтернативните форми, по време на педагогическото взаимодействие. Събиране на факти за различните етапи при реализацията на поставените целеполагащи задачи и ефекта от тематичното обучение за седмицата, със специален фокус участието на всяко дете и анализ на пропуските. Развитие на хоризонталната и вертикална образователна среда, която да пресъздава творческа атмосфера.

От началото на четвъртата година при всяко здраво дете се случват следните три феномена на растеж, които усилват качеството на неговата социална адаптация и интеграция:

1. Потребността за изследване на действителността се разгръща в умението за оползотворяване на вече придобитите знания в конкретни ситуации. Най-силният призив на четиригодишното дете към света е „Дайте ми да правя нещо!“. В своята поведенческа активност то прилага наученото и формира нови способности за социална адаптация.
2. Стремещт за избягване на непознати, характерен за предходния възрастов етап се замества от силно желание за общуване и четиригодишното дете използва всяка възможност за създаване на отношения и взаимодействие с нови хора (възрастни и връстници).
3. В своето поведение четиригодишното дете проявява настойчивост за включване в съвместна дейност с възрастни и връстници и търси въздействие върху тях.

Посочените феномени са следствие от ускореното физическо развитие на четиригодишното дете по отношение на: подвижност, пъргавина, физическа сила. развитието на телесната мускулатура оптимизира двигателната култура, с което при четиригодишното дете се продуцират нови действия с хора и предмети. При практическото справяне в непознати ситуации четиригодишното дете трансформира дедуктивната си способност на мислене, чрез активизиране функциите на въображението и създава креативни алтернативи за действие.

Четиригодишното дете овладява света като запаметява художествени творби (детски приказки). То може да разсъждава върху качествата на техните герои като проявява задълбочен интерес към категории от областта на 'етика на характера', в техните дихотомии: 'истина – неистина', 'правилно – грешно', 'добро – зло', 'голямо – малко', 'красиво – грозно', 'сила – слабост', 'смелост – страх' и т.н. „Възрастните подкрепят този стремеж с нарочно създадени развлекателни загадки за разгадаване – гатанки – илюстриращи аналогия (т.е. сходство) между силно различаващи се обекти“.

В трета възрастова група акцента се поставя върху формирането на умения за конструктивно слушане и разбиране на текст, а след това да се преразказва със свои думи. В този период се формира културна компетентност и умения за изразяване, умения за обмисляне на разказваното, за използване на езиковите средства на художествената реч.

Методиката на провеждане на трансформация психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с децата включва 5 основни етапа, като всеки от тях се провежда в определени дни от седмицата а работата е върху една приказка за седмица.

Понеделник - Изразителен прочит на приказката от учителя, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Уводна беседа – уточняващи въпроси, с които се предизвиква интерес в детето към съдържанието на приказката, осигуряващи правилното възприемане и разбиране.

Вторник - Изразителен прочит на приказката, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Беседа върху съдържанието и формата на приказката – уточняващи въпроси за уточняване последователността на събитията и действията на героите и активизиране на активния речник, задаване на въпроси върху съдържанието. Беседата включва обяснение на думи или изрази, хорово повторение на дума или израз, за да се запомни и употребява, разглеждане на илюстрации към приказката, четене на откъси от текста на приказката от учителя.

Сряда - Слушане на образец-преразказ от учителя.

Четвъртък - Съвместен преразказ на учителя – дете

Петък - Самостоятелен преразказ от дете, подсказване на дума или фраза от учителя, за да се избегнат дълги паузи ако детето е забравило съдържанието; поощрение с усмивка, кимане с глава и кратки думи.

Основните изисквания към създавания от детето трансформация преразказ са:

- съдържанието на художествения текст да се пресъздава вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието като не се допускат моменти с коментарен характер;
- да се преразказва като се спазва логиката в развитието на действието без да се пропускат и разместват епизоди, без да се допускат извънконтекстови асоциации, без да се вмъкват нови епизоди или моменти в случката;
- да се изразява несвидетелско отношение към разказаното от автора при преразказването от детето;
- да се използват правилно думите ориентири от художествения текст, логическите опори наред с думите от лексикалния запас на детето;
- да се изгражда преразказът образно, въздействащо, точно и езиково адекватно;
- пряката реч, употребена в художествения текст, да се трансформира в непряка;
- да се преразказва в подходящо глаголно време (сегашно историческо време) и в съответните му спомагателни глаголни времена и наклонения
- да се следи за придържане към предварително уточнен план за преразказване; за пълнота, съдържателност и плътност на преразказа;
- да разказват самостоятелно без прекъсване с въпроси от страна на учителя;

Предварителното задълбочено възприемане и осмисляне на художествения текст води до репродуктивна дейност и възпроизвеждане на конкретното образно съдържание, на логиката в развитието на действието, подпомага осмислянето на спецификата на езика и стила на автора, откриването на логическите опори в текста, проява на творчество от страна на детето, като включва и думи от собствения си речник. Пресъздаването на съдържанието и сюжета на приказка активизира репродуктивното мислене и пресъздаващото въображение при децата. Детето, преразказвайки, изминава пътя, набелязан от автора и спазва поставените ориентири, което съдейства за задълбочаване възприемането на приказката. От равнището на езиковата култура и богатството на лексикалния му запас зависи използването на точните думи синоними и достигане до авторовото послание. Проявата на творчество и лексикалният подбор показват степента на задълбоченост при възприемане на художествения текст, овладяване на логическата последователност и богатството от образи. Важно е детето-разказвач да умее да акцентира върху главното, да отстранява подробностите, да разказва увлекателно, живо и емоционално. Често използван методически похват е образецът – преразказ, който е предварително обмислен и подготвен от учителя. Учителят не дава указания как да бъде изпълнена задачата и детето самостоятелно копира образца, подражавайки. Учителят дава точни указания как да се изпълни задачата, детето осъзнато възприема образца. Увеличава се ролята на детската самостоятелност като се прави анализ на задачата още в началото, без даване на точен образец.

Чрез трансформиращия преразказ се постига усъвършенстване умението на детето да общува с автора на приказката, защото за да изгради преразказа си проследява още веднъж логическата последователност, редуването на събитията, докосва се до художествената образност на творбата, опитва се да я пресъздаде да състави план на преразказа. Формиране на познавателните, социално-емоционалните и граждански компетентности на детето (изпълнява различни роли в общуването с учителя и с другите деца– на слушащ и на говорещ). Усъвършенстване на звуковата култура на речта и активизиране на речника. Разширяване на речниковия запас на детето като усвоява нови думи. Формиране на интерес и внимание към формите на езика. Усвояване на езикови знания, комуникативни умения и речеви отношения в процеса на употреба на свързана реч, използване на речников запас, използване на граматически правилна реч и работа за звукова култура, както и на възприемане и пресъздаване на литературно произведение.

При провеждането на педагогическата практика „Утринна приказка“ включва подготвителни и операционно-технологични насоки. Първите насоки са свързани с всички предварителни изисквания, които са изработени, апробирани и приложени в първа и втора възрастова група. Вторите – е необходимо да бъдат съобразени с възрастовото развитие на детската личност и водещия мотив на основната дейност, а именно прилагане на трансформиращия преразказ като основно средство за реализиране на заплануваните за деня дейности.

Създаване на подходящо образователно пространство за провеждане на педагогическата практика „Утринна приказка“. Предварително изработване на тематичен план как да се използва съдържанието или героите на приказката в последващите дейности планирани за деня по съответните образователни направления.

Въвеждане и представяне на госта за деня – ако е предвидено за деня. Препоръчително е по подходящ начин при условие, че са налице извънредни причини да се представи участието на родителите или представители на семейната общност чрез видео връзка.

Създаване на необходимата атмосфера за начало на утринната приказка. Правене на обща снимка за изготвяне на фото история в края на годината. Съхраняване на материали, които да послужат за изработване на първа детска книжка в края на годината от всяко едно дете. Представяне постиженията на децата пред представители на семейната общност в края на годината. Създаване на условия за драматизация на избрана от децата приказка заедно с представители на семейната общност в края на годината.

В четвърта група акцента се поставя върху съвместната работа на детето и родителя с подкрепата и помощта на учителя за изграждане и оформяне на 6 работни листа оформящи книга озаглавена „Приказка за мен и моето семейство“.

Педагогическите специалисти ще работят върху усъвършенстване на културна компетентност и умения за изразяване, умения за обмисляне на разказаното, за използване на езиковите средства на речта. При работата по всеки работен лист споделянето и анализа в групата са ключова работа на педагога и детето. Чрез споделянето от децата по темите учителя трябва да подкрепи детето да разкаже пред групата работата си по работният лист, да изрази своите чувства и преживявания.

Работата по работните листове е разпределена в 7 месеца. Октомври месец педагогическите специалисти предоставят на семействата работата по работен лист № 1 „Моето семейство и род“ целта е децата подкрепени от своите семейства да представят себе си, да опишат членовете на семейството, родословно дърво на рода, интересни факти за рода, произход. Семейството попълва работният лист в рамките на първата седмица от месеца и го предоставят на учителите. Всеки ден от месеца децата представят на групата разказа от своя работен лист. Ноември и декември работата е по работен лист № 2 „Моето семейство празнува“ целта е детето заедно със своето семейство да опише в листа празниците, които празнуват, рождени дни, годишнини. Да изрази с рисунки и думи как празнуват и веселят заедно. Януари месец се работи по работен лист № 3 „Моето семейство в рисунки“ в този работен лист семейството и детето ще имат възможност да нарисуват членовете на семейството си (мама, татко, баба, дядо, кака, бате, леля. чичо и др.) и детето да ги покаже и разкаже за тях в групата. Февруари работен лист № 4 „Моето семейство пътува“ в този работен лист детето и неговото семейство ще описват дестинации, до които обичат да пътуват и да разкажат интересни случки на път. Март - работен лист № 5 „Моето семейство се забавлява“ как и с кого обича да се забавлява семейството, какви игри обичат да играят. Април - работен лист № 6 „Моето семейство и животните“. Има ли семейството домашен любимец, какъв е той, кой и как се грижи за него, как се казва, с какво се

храни, ако няма иска ли да има детето домашен любимец, какъв домашен любимец иска и защо. Снимка или рисунка на домашният любимец.

В края на учебната година, всяко дете заедно с член от семейството ще презентира и представи съвместната работа по работните листове на „Приказка за мен и моето семейство“. Тези презентации на децата и техните семейства, ще бъдат документирани, заснети и събрани във филм, който ще бележи края на четиригодишното приключение на децата и техните семейства във ПП „Утринна приказка“.

Адаптационен етап – 3 г.	Целеполагащ етап – 4, 5 г.	Трансформиращ етап – 5, 6 г.	Заключителен етап 6, 7 г.
Успешен, плавен и безпроблемен преход на детето от семейна към нова социална среда Детска градина.	Постепенно утвърждаване на детето от Аз-образа към първоначално личностно самоутвърждаване.	Утвърждаване на личностното участие в различни дейности чрез личностна изява.	Готовност на детето за новата социална среда и успешен преход към Училище
Включване на родители и представители на семейната общност в предварително подготвени дейности.	Участие на педагога с редуцирано включване на заинтересовани страни, както и на родители и представители на семейната общност в предварително подготвени дейности.	Участие на педагога и частично включване на заинтересовани страни, както и на родители и представители на семейната общност в предварително подготвено трансформиращо взаимодействие.	Съвместна /екипна/ работа на педагога, децата и представителите на семейната общност
Формиране на умения за наблюдения и изпълнение при детето	Развитие на умения за конструктивно слушане и споделяне при детето.	Развитие на умения за личностно участие на всяко дете в трансформиращо взаимодействие.	Постигане на завършено единство между придобитите от детето знания за предметите и явленията от заобикалящата го действителност, усвоените елементарни понятия, развитие на познавателните му способности и интереси, степен на познавателна и мисловна дейност,

Изграждане за детето на подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, безопасна, мултикултурна хоризонтална и вертикална среда	Развитие изграждането за детето на подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, дигитална, безопасна, мултикултурна хоризонтална и вертикална учеща среда	Използване на изградената образователна (учеща) среда за трансформиращо взаимодействие	развитието на речта. Изградена и утвърдена подкрепяща, учеща образователна среда в подкрепа на готовността за постъпване в първи клас.
Прилагане на игровия механизъм при реализация на определени дейности	Разширяване прилагане на игровия механизъм при реализация на определени дейности	Използване на игровия механизъм при провеждането на трансформиращото взаимодействие	Използване на игровия механизъм при прехода към елементите на учебната дейност
Създаване на условия за право на избор на детето при провеждането на различни дейности	Делегиране на право на избор на детето при провеждането на различни дейности	Използване правото на избор за реално участие на всяко дете в провеждането на трансформиращото взаимодействие	Качествено личностно формиране на детето, характер и функциите на основните му дейности, изразени в нова вътрешна, личностна позиция.
Рутинно провеждане на запланиваните дейности за деня	Постепенен преход към тематичното обучение относно запланиваните дейности за деня	Изработване на методически алгоритъм за провеждане на трансформиращо взаимодействие	Тематично обучение комбинирано с целеполагане, в основата на която е проекта „Утринна приказка“ и трансформиращо взаимодействие – готовност за първи клас.

Изготвил: Людмила Стефанова

Директор ДГ „Надежда“

Плевен